

VOGELTREK LANGS DE HOLLANDSCHE KUST.

Waarnemingen meegedeeld

DOOR

G. A. BROUWER EN JAN VERWEY.

IV (Slot).

6 Mei. Goed weer met ongeveer Oostenwind en zwaar bewolkte lucht. — 1 Bonte kraai passeert en behalve een aantal Boompiepers en Gele Kwikstaarten, komen nogal Boeren- en enkele Gierzwaluwen door (de Boerenzwaluwen intusschen druk jagend). Verder 1 Smelleken en (hoog over) 4 Houtduiven (o. i. zeer stellige trekkers). Over zee 12—18 Oeverloopers (?) en 3 (2,1) Steltloopers (gen ?); enkele troepjes Kokmeeuwen [o.m. een troepje van ± 8 , waarbij 2 jonge vogels (geboren 1918)]; een aantal Vischdieven (of *St. macrura*) en 2 Bergeenden; groote scharen Zwarte Zeeëenden en ook 2 Roodkeelduikers, waarvan de een in prachtkleed, de ander niet. Aan den binnenduinrand worden aangetroffen: 1 Zwartgrauwe Vliegenvanger (σ), enkele Fitissen, 1 Braamsluiper (?), 2 Beflijsters, veel Zanglijsters (uit de duindoorns opgeschrikt), 3 Nachtegalen, 4 Gekraagde Roodstaarten en 2 of 3 Paapjes. Bovendien wordt in het duin de »eerste« Wielewaal gezien en boven het dorp en ook boven Den Haag zijn meerdere Gierzwaluwen aanwezig, die eveneens voor Alkmaar worden opgegeven. Aan zee een Zilverplevier (in winterkleed), een aantal Scholeksters, 6 Drieteenstrandloopers (4 nagenoeg of geheel in winterkleed, 2 in overgang) en meerdere Kleine Zeemeeuwen (jonge ex.).

7 Mei is het bewolkt, koud en winderig (vrij krachtige $\pm$ Oostewind). — Er komen een aantal Kramsvogels door (3 $\times$ gehoord) en ook zwerven als toevende nachttrekkers 's morgens vroeg exemplaren rond in de bosschen van Leeuwenhorst; veel Boeren- en Gierzwaluwen passeeren en ook een troepje van 10—18 Oeverloopers. Over zee 6 Bergeenden (?) In de bosschen van Leeuwenhorst wordt 1 Zwartgrauwe Vliegenvanger gezien, terwijl 2 Fluiters (o.i. de beide teruggekeerde broedvogels) en verscheidene Tuinfluiters (mogelijk eerder) aanwezig zijn. Aan den binnenduinrand 's avonds in het schemer een of meer Beflijsters gehoord.

Den 8sten Mei is het schitterend weer, zonnig en warm met vrij zwakken Oosten- tot Zuidoostenwind. — 1 Bonte (?) Kraai passeert en »enkele malen zeer duidelijk Roeken gehoord, doch die niet gezien«; een aantal Boom- en enkele Graspiepers komen door met vrij veel Gele en enkele Witte Kwikstaarten (de Gele vrnl. langs zee); ook 2 Regenwulpen in zuidwestelijke richting. [Bovendien worden in dezen tijd telkens Reigers opgegeven, meest doorkomend in groepjes van 3 of 4]. Aan den binnenduinrand wordt waarschijnlijk een Grasmusch gezien en 's avonds Beflijster (?) gehoord.

9 Mei is het schitterend weer; bijna voortdurend onbewolkt met zwakken, ongeveer Oostenwind en warme zon. — Er komen nog 8 Roeken door en Kauwtjes (1 $\times$ gehoord); verder is er sterke trek van Boompiepers en er passeert een klein aantal Gele Kwikstaarten, een aantal Boeren- en meerdere Gierzwaluwen en 1 Oever (?) zwaluw. Over zee vrij veel steltloopers, w.o. 1 Regenwulp; af en toe Kokmeeuwen, een groot aantal Sterns, vrnl. *St. hirundo* of *macrura*, doch minstens 2 Groote en 10 of meer Zwarte Sterns; 2 Bergeenden en weinig Zwarte Zeeëenden.

De verplaatsing, vermoedelijk in den nacht van '8 op 9 Mei, moet echter geweldig zijn geweest en de landjes, heggen, struiken en boerderijen langs den binnenduinrand wemelen dezen dag van onverwachte gasten. Voor het Eethuis zingt druk een Braamsluiper en 4 Gekraagde Roodstaartjes (1 σ ; 1 σ + 1 φ ; 1 φ) jagen insecten na vooraan in het duin en aan den Duinweg. Ongeveer bij Rusch wordt het ernst: 7—8 Ortolanen scharrelen op de akkertjes voor hem en in de buurt van Meeuwoord's laantje, bijgestaan door meerdere Ringmusschen, terwijl elk landje verlevendigd wordt door drukke bezigheid van Paapjes en Tapuiten. (Op één knollenlandje tusschen Rusch en Van Roon wipten 12 Tapuiten en enkele Papen).

Bij Puiken Duin leeft de helling boven de boerderij van allerlei zangertjes: »in het onderhout en de hoge planten scharrelt een prachtig Vuurgoudhaantje, dat z'n bekje openspert en een muis-scherp fluitertiedje hooren laat.« Verscheidene Grauwe Vliegenvangers lokken dat het een lust is en voor we de plek verlaten, zit er een zacht prevelend te zingen. Een Zwartgrauwe Vliegenvanger beweegt zich stil tusschen meerdere Fitissen en verscheidene Grasmusschen, terwijl een Fluitter zonder ophouden zijn liedje trilt. Enkele Tuinfluiters en een Zwartkoptuinfluitter worden ook gevonden en waar het hout in ruige helling overgaat, »spelen« de Boompiepers in het vroege morgen-zonnelicht. 2 Nachtegale slaan luid en hartstochtelijk niet ver van den »vijver«, waar 3—4 Rietzangers om beurten zingend opschieten en 1 Kleine Karekiet zijn zang laat hooren. In het duin zijn plotseling overal Grasmusschen present, terwijl bij Teunéduin een Draaihals klautert in een wilgenscheking; 2 Bessijsters werken daar ook. 8 Roofvogels worden gezien, waarvan slechts 1 Boom- en 1 Torenvalk worden herkend; waarschijnlijk was ook Slechtvalk onder hen. Voor Aerdenhout * wordt de »eerste« Spotvogel opgegeven. Aan zee 18 Scholeksters en groote Stern-gezelschappen, rustend en visschend.

10 Mei geeft hetzelfde schitterend weer, af en toe bewolkt, overigens warm en zonnig; de wind is zwak, aanvankelijk Zuid, 's middags Noordoost. — 1 Zwarte Kraai (o.i. zeer stellige trekker) komt door en 1 Roek; verder is er zeer zwakke trek van Boompiepers en Gele Kwikstaarten; 1 Kramsvogel. Over zee zeer veel Meeuwen, w.o. veel jonge Kleine Zeemeeuwen en veel Kokmeeuwen en een groot aantal Sterns, w.o. vrij veel Groote Sterns en later ('s avonds!) zeer veel Zwarte Sterns; enkele Zwarte Zeeëenden. Bij Puiken Duin is het nog levendig; een Goudhaan (bleeke kuif) passeert er den dag met enkele Grauwe en 1 ♂ Zwartgrauwe Vliegenvanger, 1 of meer Fitissen en Tuinfluiters, 1 Nachtegaal en 2 Gekraagde Roodstaarten (♂ + ♀), terwijl een Kleine Karekiet en een Rietzanger nog den anders zoo stillen »vijver« verlevendigen. Ook verderop, eigenlijk langs den heelen binnenduinrand, blijken Rietzangers op meerdere plaatsen aanwezig en ook worden daar nog 2 Zwartgrauwe Vliegenvangers gevonden.

In het duin * wordt een Bonte Kraai gezien, blijkbaar ziek en op een der mooiste Nachtzwaluwplekken jaagt 's avonds een voorwerp dezer soort; een groot aantal Oeverloopers bevolkt de kanalen der Duinwaterleiding (o.a. 12 stuks tusschen dam 17 en dam 19). Aan zee 2 Zilverplevier (in zomerkleed) en 6 Tureluurs. Verder »benden Meeuwen en Sterns, onder deze laatste vrij veel *cantiaca* en zeer veel *Larus ridibundus*, bijna alle jongen 1918 met koppen in overgang of bijna of geheel uitgekleurd«.

Den 11den Mei is het zeer warm met zwakken, waarschijnlijk Westenwind; 's middags onbewolkt. — 's Morgens (om 5.30) passeeren * meerdere Regenwulpen en een Slechtvalk komt hoog over * »→ Zuidoost. Over zee Sterns, w.o. meerdere Zwarte Sterns. In het duin worden 2 Zwartgrauwe Vliegenvangers ** gezien (op verschillende plaatsen) en aan de leiding * is een flink aantal Oeverloopers bezig. (Aan den binnenduinrand niet, aan zee onvoldoende waargenomen).

Voor 12 Mei (onvoldoende waargenomen) wordt slechts een Spotvogel in de bosschen van Leeuwenhorst opgegeven.

13 Mei is het nog altijd schitterend weer; de wind is ongeveer Noordwest. — 's Middags passeeren 9 Regenwulpen »in een rechte lijn over Admiraal's land« en aan zee is druk gedoe van Kleine Zeemeeuwen (bijna alle jonge ex.) en Groote Sterns; verder is er een aantal Kokmeeuwen, Vischdieven of (*St. macrura*) en ± 7 Zwarte Sterns. Aan den binnenduinrand »weinig bijzonders; bij Puiken Duin zijn alle Rietzangers, Kleine Karekieten etc. vertrokken«.¹⁾

Den 14den (onbewolkte hemel) waait een vrij krachtige »± Oostewind, die de hitte nog eenigszins dragelijk maakt«. — 4 Corviden (»stellig Roeken«) en 1 Gele Kwikstaart (o.i.

¹⁾ Dit is o.i. al even interessant als een drukte zooals die op 9 Mei, alleen minder prettig voor den waarnemer. Voor securiteit zij hier gezegd, dat de binnenduinrand op 9 en 13 Mei door denzelfden waarnemer werd afgezocht.

trekker) passeeren en 's middags wordt een enorme Zwaluwentrek genoteerd (v.nl. langs den zeereep): hoofdzakelijk Boeren-, minder Huis- en Oeverzwaluwen.

»De Boerenzwaluwen trokken meest in troepjes van 2 of 3 stuks, Huiszwaluwen zag ik zoo ook eens en de Oeverzwaluw trok in enkele ex. (zeereep), maar aan den binnenduinrand vlogen ze o.a. bij Puiken Duin in troepjes van 2 of meer«. »Gierzwaluwen vlogen veel aan binnenduinrand....., maar ik kreeg niet den indruk dat ze trokken«. ¹⁾

Aan het Schelpenpad slaat nog een Nachtegaal-trekker en tusschen Dobbe en de 2de boerderij zit een paar Grauwe Klauwieren (o.i. de plaatselijke broedvogels); aan de kanalen * nog altijd een flink aantal Oeverloopers.

15 Mei. Schitterend weer, warm, vrij zwakke ongeveer Oostewind. — 1 Boompieper komt 's morgens door en een klein aantal Boerenzwaluwen (langs den zeereep). Over zee ('s avonds) een stroom Meeuwen, hoogstwaarschijnlijk ongeveer alle Kleine Zeemeeuwen en vnl. jonge vogels; 2 Eendjes (gen?) Aan den binnenduinrand wordt een klein aantal nachttrekkertjes gezien, t.w. bij Puiken Duin 1 Spotvogel (o.i. teruggekeerde broedvogel) en een Gekraagde Roodstaart (♀) en er zingen daar weer een Rietzanger en een Nachtegaal, een 2de bij Villa Stirum. Op de Golf links wordt een Nachtzwaluw (♂) opgestooten (wellicht de eenige broedvogel uit dit terrein).

Aan zee: een troep van ± 30 Scholeksters, een aantal niet herkende Steltlooptjes, 1 Kanoetstrandlooper, 3 Drieteenstrandloopers (1 in vol zomerkleed; »de beide anderen ook borst verkleurd, maar nog lichter«), 2 Groenpootruiters en een jonge Dwergmeeuw. In de branding ligt een paar Toppereenden.

Het Dwergmeeuwte stond op het strand, maar vloog bij nadering op en streek op het water, niet ver van het paar Toppereenden. Vanaf het strand was het mogelijk de volgende notities te maken: »snavel leek zwart, voorhoofd was vuil wit; kop-zijden, wangen, oorstreek en achterhoofd en een deel der bovenkop waren blauw-zwartgrijs«; »de tekening op den vleugel herinnerde.... aan die van jonge Rissa«; »de staart droeg een band.... pooten waren rood«.

Den 16den Mei is het opnieuw schitterend weer, met zwakken, ongeveer Zuidoostenwind. — Over zee passeeren nog 3 Eenden (gen?) en 1 Zwarte Zeeëend (?). Aan den binnenduinrand wordt weer een Ortolaan gezien en er zijn enkele Grauwe Klauwieren aanwezig (broedvogels?); verder 3—4 Grauwe Vliegenvangers, 1 Braamsluiper (♂), 1 Rietzanger (o.i. dezelfde als 15 Mei), 3 (2 o.i. dezelfde als 15 Mei) Nachtegalen en 1 Gekraagde Roodstaart (♀), enkele Paapjes en Tapuiten, een klein aantal Huis- en bijna overal Gierzwaluwen. Bij Villa Stirum Spotvogel aanwezig (o.i. teruggekeerde broedvogel).

Op het strand nog de groote troepen jonge Kleine Zeemeeuwen, waartusschen Kokmeeuwen; een aantal Scholeksters, de beide Groenpootruiters, 7 Pleviertjes of Strandloopers en 2 Regenwulpen. Boven zee Groote Sterns en *St. hirundo*, of *macrura*.

17 Mei is het minder warm; de wind draait van Oostnoordoost door Noord tot Noordwest en neemt 's avonds toe. — Over zee passeeren 8 of 9 Zwarte Sterns (?) en een rijtje van 8 Zwarte Zeeëenden. Aan den binnenduinrand wordt een Wielewaal gezien (voor Villa Nova) en verder 1 of meer Grauwe Vliegenvangers en Tuinfluiters, 4 Nachtegaaltrekkers (waarvan 1 waarschijnlijk al eerder genoteerd) en 1 Zwartkoptuinfluiter (♂ bij Villa Stirum); bij Puiken Duin 1 ♂ Gekraagde Roodstaart; ook jagen er een aantal Boerenzwaluwen en 1 Huiszwaluw. In het duin worden 1 Ruigpootbuizerd (?) en een aantal Oeverloopers (aan de leiding) gezien. Aan zee ruim 40 Scholeksters, 3 Zilverplevieren (2 ♂ ♂ + 1 ♀, in zomerkleed), 9 Pleviertjes of Strandloopers, 5 (alle?) Regenwulpen; »talrijke *canus*-gezelschappen en Kokmeeuwen« (de *canus* alle jong); verder Vischdieven en Groote Sterns, welke laatste twee soorten, evenals de Kleine Zeemeeuwen, verminderd schijnen; tenslotte niet ver uit de kust 4 Futen, die »Zuidwest afdrijven.

¹⁾ Intusschen is het misschien goed er op te wijzen, dat deze dieren o.i. alle of nagenoeg alle jagende doortrekkers zijn, die nog aan het eind van de eerste Juniweek kunnen doorkomen. (5 Juni 1917)

18 Mei is onvoldoende waargenomen; in het duin * wordt 1 Gele Kwikstaart gehoord (o.i. trekker) en ook wordt er 1 Buizerd of Ruigpootbuizerd gezien.

De 19de Mei sluit onze betrekkelijk geregelde waarnemingen met schitterend, warm weer en zwakken Oostenwind. — Over zee passeeren een aantal Sterns, w.o. meerdere Grootte en 3 Zwarte Sterns; ook is er trek van Zwarte Zeeëenden. ¹⁾ Aan den binnenduinrand wordt een late Zwartgrauwe Vliegenvanger gezien en er zingen weer minstens 3 Kleine Karekieten en 2 Nachtegalen. In de Nachtzwaluw-del wordt een Velduil opgestooten (waarneming J. Vroegop). De leiding * wordt nog door een klein aantal Oeverloopers verlevendigd en aan zee zijn nog $\pm$ 30 Scholeksters aanwezig, verder 5 Drieteenstrandloopers in zomerkleed en een groot aantal Sterns (*St. cantiaea* en *St. hirundo* of *macrura*).

¹⁾ Het is jammer dat we betreffende deze waarneming geen uitvoerige notities hebben.

AAN ALLE JONGE NATUURLIEFHEBBERS!

EN nieuw jaar gaat in. Terwijl de jonge vereenigingen voor korten weinig of niets van elkanders bestaan afwisten, is dat nu geheel anders. Een nieuw tijdperk treedt in, en ook een zeer belangrijk tijdperk. Door onderlinge samenwerking en gedachtenwisseling komen we nu tot een heerlijk arbeidsveld, de studie van onze schoone natuur en maken we ons gemeenschappelijk op tot het doel: Jong Nederland te leeren liefhebben de natuur, de heilzaamste bron voor levensgenot. Het is toch zoo vreeselijk jammer, dat er zoovele van onze meisjes en jongens totaal onwetend zijn, op het gebied van natuursport. Ze weten zoo weinig van wat er buiten leeft en bloeit, ze kennen noch onze planten, noch onze vogels, enz. ze kennen alléén pinksterbloem, paardebloem, kraaien, duiven, enz. Is dat niet bedroevend? Maar ze worden er niet voldoende op gewezen, al te gauw zeggen ze: »och, wat hebben we er mee noodig«. En dit moet anders worden. Het zoo genotvolle speuren naar onze vogels, het ontdekken en bespieden van al die geheimen, het moet ook hun toebehooren. Ze begrijpen het niet, vinden 't soms flauw »plantjeszoeken« en meer dergelijke. Maar er is en komt verandering.

Op meerdere plaatsen in ons land komen nu jeugdvereenigingen voor, b. v. Den Haag met haar groot aantal leden, Haarlem, Amsterdam, Hilversum, Utrecht, Groningen en nog enkele. Dit is een zeer verblijdende omstandigheid. Maar het is nog lang niet volkomen, er zijn zoovele plaatsen meer in ons land, waar jonge natuurliefhebbers wonen. Komt allen voor den dag laat eens iets hooren, opdat we allen elkaar leeren kennen en dan beter in staat zijn ons doel na te streven. Door het zoo welwillende aanbod van de Redactie van »D. L. N.« zullen we daartoe in staat zijn. De Redactie wil onzen Jeugdbond gaarne steunen en we hebben dan ook maandelijks de beschikking gekregen over eenige pag.'s van »D. L. N.« om met elkaar in overleg te treden en samen te werken. De Jeugdbond zal dan eerst officieus blijven. Van meerdere zijden werd ons er op gewezen, dat dit beter is, als dadelijk maar een officiële bond te hebben. Want, waar is toch, dat het strenge vereenigingsleven tot niets leidt. Eerst als de Bond mocht blijken krachtig en sterk te zijn om geheel zelfstandig te kunnen staan, dan zouden we daartoe kunnen overgaan. Kalm voortwerken, dat komt men 't beste tot het doel. We hebben dus niets noodig met al dien rompslomp van financiële moeilijkheden, enz.; iedere vereeniging kan blijven, al nadat die vereeniging wil en 't beste lijkt.

We zullen dus altijd voeling met elkaar houden, we leeren elkaar kennen en dat is zoo'n reusachtig voordeel, als we later allemaal leden van de »grootte« vereeniging geworden zijn. Echter is het altijd lastig, dat we niet alles met elkaar kunnen bespreken. Daarom zou het heel goed zijn om in de vacantes ergens op een centraal punt met veel natuurschoon bij elkaar te komen. We zouden dan als leiding kunnen kiezen een congres-bestuur, waarin dan